

Framst. nr 40/1969.

LAGUTSKOTTETS betänkande nr 9/1969-70 med anledning av Ålands landskapsstyrelses framställning till Ålands landsting med förslag till landskapslag om polisverksamheten.

Med anledning av ovannämnda framställning, varöver Landstinget inbegärt utskottets utlåtande, får utskottet, som i ärendet hört ordföranden i Ålands polisförening, överkonstapel Georg Wideman, härmed vördsamt anföra följande:

Föreliggande lagförslag syftar till en kodifiering av de spridda bestämmelserna om polisens uppgifter och befogenheter, som tidigare funnits i en mängd riksförfattningar. Hittills har någon sådan lagstiftning icke funnits i landskapet utan polisväsendet i landskapet har med stöd av överenskommelseförordningar reglerats närmast i förvaltningsavseende och rikets bestämmelser har i övrigt varit gällande. Också nu kan få avvikelser och kompletteringar av rikets motsvarande stadganden komma i fråga, då i många avseenden rikets stadganden måste antagas i sak oförändrade. Det är dock värdefullt att i landskapet antages en lag, motsvarande i huvudsak rikets polislager och de viktigaste stadgandena i polisförordningen, då därigenom dessa allmänna bestämmelser finnas att tillgå samlade i en författning.

Stadgandena om polisens rätt till tvångsåtgärder (4 kap.) har i vissa avseenden påkallat särskild uppmärksamhet från utskottets sida. Det bör dock observeras, att samtliga dessa befogenheter endast i ytterlighetsfall kommer till användning. Också i de i kapitlet förutsatta situationerna bör i första hand de i 4 § nämnda anvisningarna gälla: råd, uppmaningar och befallningar meddelas och först därefter kommer användande av våld i fråga. Detta givetvis under förutsättning att icke en överhängande fara omedelbart måste avvärijas.

Det kan också i vissa fall anses, att den föreslagna lagtexten lämnat luckor, som i förekommande situationer icke ger anvisningar om deras avhjälpande. Utskottet har dock ansett, att lagtexten knappast kan bli så fullständig att alla tänkbara situationer förutses däri. Det måste bli beroende av vederbörande polismans omdöme och bedömning av situationen, vilka tvångsåtgärder han kan vidtaga utan att enskild rätt otillbörligt åsidosättes. Polismannen har att beakta såväl sin tjänsteplikt som sin ersättningskyldighet mot skadelidande i det fall att han överskrider sina befogenheter, vilket i allmänhet torde vara betryggande garanti för att övergrepp icke kommer i fråga.

Beträffande följande stadganden har utskottet funnit anledning till närmare motivering.

7 §. Enligt förslaget skulle uppgifter angående brottsundersökning få lämnas till offentligheten endast av chefen för polisdistriktet eller av polisman, som av honom ombetrotts att lämna sådana uppgifter. I rikets motsvarande stadgande är också undersökningsledaren berättigad att lämna uppgifter om utredningen. Utskottet finner icke anledning till att begränsa rätten att lämna uppgifter till offentligheten mer än vad som gäller i riket. Uppenbarligen bör den, som leder undersökningen, vara bäst insatt i frågan, vilka uppgifter man kan lämna utan att försvåra den fortsatta utredningen. Sedan lång tid tillbaka gäller också den principen, att de med undersökningen sysselsatta polismännens namn icke skall meddelas offentligheten. I 2 mom. understrykes också den tystnadsplikt, som åligger polisman. Vid lämnande av uppgifter till offentligheten bör också sorgfälligt undvikas att sådana uppfattningar kommer till uttryck, som vid den fortsatta undersökningen eller vid målets behandling i domstol kan visa sig vara oriktiga. Detta bör anses angivet i den sista meningen i 3 mom.

9 §. I stadgandet har införts, att då polisman företräder svarande i brottmål bör av fullmakten framgå, att svaranden erkänner brottet eller förseelsen. Detta stadgande saknas i rikets polisförordning, från vilken paragrafen i övrigt är hämtad. Stadgandet är ändamålsenligt och är icke ett processuellt stadgande då det endast gäller rätten för polisman att åtaga sig ombudsmannaskap för svaranden.

23 §. Utskottet har endast föreslagit en redaktionell ändring.

24 §. Bland hjälpmedel och förnödenheter, som skall ställas till polisens disposition vid utförande av räddningsuppgifter, uppräknas informationsmedel. I rikets polislag nämnes underrättelsemedel medan den finskspråkiga texten upptager ordet "tiedoitusvälineitä". Då här närmast torde avses telefoner, radioapparat och liknande, har utskottet för sin del stannat för förbindelsemedel, vilket torde vara den i militära sammanhang använda termen.

Med hänvisning till det ovan anförda får utskottet värdsamt föreslå
att Landstinget måtte antaga lagförslaget med nedanstående ändringar:

7 §.

Polisman skall hålla sin förman underkunnig om allt som är av betydelse för handhavandet av polisväsendet.

Polisman må icke för obehörig yppa något som han i tjänsten erfarit och som enligt lag eller på grund av sakens natur skall hållas hemligt.

Uppgifter rörande undersökning av brott må lämnas till offentligheten av chefen för polisdistriktet, den polisman som leder undersökningarna

eller annan polisman, som ombetrotts att lämna uppgifter. Härvid skall nödig försiktighet iakttagas så att icke utredningen av brottet försvåras och ingen oskäligen blir lidande.

23 §.

Med stöd av 5 § eller 19 § (utesl.) denna lag för förhör gripnen samt enligt 16 § till förhör hämtad skall frigivas efter avslutat förhör.

Den som gripits med stöd av 20 § eller 22 § denna lag skall ofördröjligen föras till förhör. Han må hållas i förvar endast så länge risk föreligger för att han åter stör ordningen eller friden eller äventyrar säkerheten, dock högst ett dygn.

24 §.

Har någon försvunnit under sådana omständigheter, att han kan antagas befinna sig i livsfara, eller är människoliv, hälsa eller egendom utsatt för fara genom explosion, översvämning, skeppsbrott, trafikolycka eller annan sådan händelse, är varje för uppdraget kapabel person, som fyllt 16 år men icke 55 år och som vistas inom polisdistriktet, skyldig att på order av polischefen bistå polisen med att leta efter försvunnen person, rädda människoliv, hjälpa skadade, bärga egendom eller avvärja fara. Bistånd må dock icke krävas av den, som av giltigt skäl är förhindrad att lämna sådant. Ingen må heller vara skyldig att bistå, om detta medför fara för hans eller annans liv eller hälsa, eller lämna bistånd utöver vad som med beaktande av förhållandena kan anses skäligen.

För i 1 mom. nämnda ändamål samt vid dragning efter drunknad skall förbindelsemedel, livsmedel, transportmedel, arbetsredskap och andra nödiga anordningar samt bränsle och smörjmedel på polischefens order ställas till polisens förfogande.

25 §.

Den som beordrats att delta i räddningstjänst, varom stadgas i 24 §, längre tid än fyra timmar, äger rätt till skäligen ersättning för förlorad arbetsförtjänst under överskjutande tid. Sådan ersättning skall utgå ur landskapets ordinarie medel.

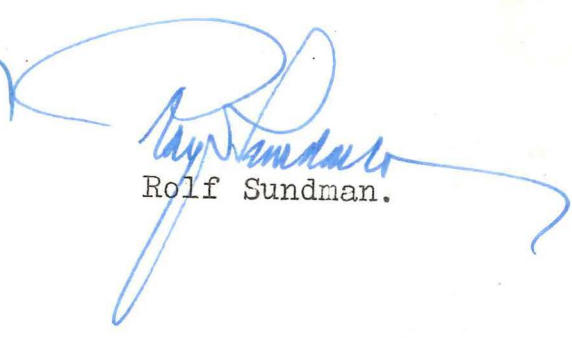
För livsmedel samt bränsle och smörjmedel, som överlåtes med stöd av 24 §, erlägges full ersättning av landskapet. Detsamma gäller ersättning för upplåtande av förbindelsemedel, transportmedel och arbetsredskap samt andra anordningar, såframt icke staten eller landskapet är överlåtaren. Dessutom tillkommer ägaren särskild ersättning för skada, som utan hans förskyllan tillskyndats nämnda materiel och anordningar.

Den som deltagit i hjälpverksamhet äger rätt till skadestånd av landskapet för därvid förstörda eller försvunna kläder, utrustning och arbetsredskap. Skada bör ofördröjligen anmälas hos polischefen.

riehamn, den 27 november 1969.

På lagutskottets vägnar:

Nils Dahlman

Rolf Sundman.

Närvarande i utskottet: ordföranden Dahlman, viceordföranden Persson, ledamöterna Sundblom och Östling samt suppleanten Curt Carlsson.

Krik Rask
sekreterare
Johansson, viceordföranden
Boman, Sven Friberg, Sven Lenberg
Carlsson och Elner Jansson samt er-